

Polgárok Háza

Erdély szórványmagyarsága sorozat VII.
2013–2014

A Kárpát-medencei Magyar Népművészet rendezvénysorozat keretében a Polgárok Háza a Kárpát-medence egy-egy tájegységének szerte-ággó megismertetésére törekszik népművészeti kiállítással, a helyi népzene, néptánc, népdal, népmese, jellegzetes gasztronómia bemutatásával. 2009 és 2012 között 25 rendezvény keretében a négy égtáj felől, mind a nyolc trianoni utódállamból érkeztek fellépőink.

A sorozatban eddig bemutatott tájegységek:

2009–2010. évad: Mezőkövesd (Matyóföld), Mákófalva (Kalotaszeg), Palócföld (Nógrád, Heves), Zsére (Zoboralja), Sárköz (Tolna), Zabola (Háromszék);

2010. ősz: „Elfeledett nyugati végeken” – Órvidék, Rábaköz, Muravidék; 2011. február: Mohácsi busójárás;

2011. tavasz: „Hármashatár” – Szilágyság, Szatmár-Bereg, Kárpátalja; 2011. ősz: „Déli végeken” – Csongrád, Bácska–Bánát–Szerémség, Szlavónia és Drávaszög, Délkelet-Bánság szórványmagyarsága.

2012 – Felvidék határon innen és túl: Alsó-Garam és Alsó-Ipoly mente, Csallóköz és Mátyusföld, a felvidéki palócság, Kassa vidéke, Felső-Bodrogköz, Tokaj-Hegyalja, Diósgyőr, Bükkalja. 2013 tavaszán palóc farsangi sokadalomnak és zalai pünkösdi sokadalomnak adtunk otthont.

2013 őszétől egy éven át Erdély szórványközösségei mutatkoznak be a Polgárok Házában. A rendezvénysorozat fővédnöke: **Kövér László**, a Magyar Országgyűlés elnöke. Szakmai partnerünk: **Dr. Pozsony Ferenc** kolozsvári néprajzkutató, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

Információ:

Trznadel Angéla programigazgató: +36-1/299-8050

‘Sigmund Bertalan sorozatszervező: +36-1/299-8054

A rendezvénysorozat a **Polgári Magyarországi Alapítvány** támogatásával valósul meg.

Kiadványszerkesztő: ‘Sigmund Bertalan Kivitelező: Lombos Nyomda

„A legismertebb dél-erdélyi magyar szórványközösség a Szében megyei Oltszakadátan él. A hivatalos statisztikai adatok arról vallanak, hogy a Vöröstoronyi-szoros bejáratánál fekvő település etnikai szerkezete az utolsó másfél száz évben gyökeresebben nem változott, ami éppen a maroknyi magyarság kivételes életképességét tükrözi” – írja Dr. Pozsony Ferenc néprajzkutató.

Jóval a szászok betelepítése előtt, az Olt folyó jobb partján a Magyar Királyság Dél-Erdély határainak védelmére egy magyar falusort hozott létre, melynek Oltszakadát is szerves részét képezte. A település a 16. század idején protestánssá vált, s egészen a 19. századig szász lelkészek vezették a szakadati magyarság hitéletét.

A 15. századtól a törökök inváziója miatt a faluba Havasalföldről román családok is betelepültek, és az idők folyamán a románság száma egyre nőtt. A magyar közösség erejét mutatja ugyanakkor, hogy Trianon óta a magyarság számaránya tizenötötről húsz százalékra emelkedett! A magyarok és a románok Oltszakadátan egészen a 19. század közepéig viszonylagos békében éltek. 1848 karácsonyán, amikor a falu magyar legényei a toronyban vallásos énekekkel köszöntötték az ünnepet, néhány román lándzsás rálőtt a templomra, de a románság előljárói józanságukkal megakadályozták a magyarok elleni súlyosabb atrocitásokat. Később éppen a magyar segédlelkész mentette meg a Bem csapatai által letartóztatott helybéli román vezetőket. A falu magyar férfi lakosságának jelentős részét 1916-ban (közvetlenül a román hadsereg Erdélybe való betörése után) Havasalföldre hurcolták. Az ott elpusztult családfők hiányát sohasem tudták igazán pótolni vagy feledni.

Az oltszakadati magyarok megmaradásában döntő szerepet játszott a *templom és az iskola*. A 18–19. században tudatosan magyar lelkészt és tanítót kértek, akik fontos szerepet játszottak a modern polgári nemzeti identitás kiépítésében. A faluban ma is jellegzetes polgári intézmények működnek: a legény- meg a leányegylet, az asszonytársaság és a szomszédságegylet pontosan kijelölte a szakadati magyarok helyét a közösség életében, és hatékonyan segítette azt, hogy sohasem érezték önmagukat többségi szomszédaiknál alacsonyabb rangúaknak.

Oltszakadát

EGY SZÉBEN MEGYEI

MAGYAR SZÓRVÁNYKÖZÖSSÉG

2014. március 28. (péntek) 18 óra

18.00: *Oltszakadati kakasütés*

Kiállítás Ádám Gyula és Kovács László Attila
fényképeiből (II. emeleti Kiállítóterem)

Köszöntőt mond:

Serfőző Levente elnök,
HÍD - Szebeni Magyarok Egyesülete

Illyés Sándor evangélikus lelkész
ismerteti a község történetét, népszokásait

A kiállítást megnyitja:

Dr. Pozsony Ferenc néprajzkutató,
a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja

18.45: *Oltszakadati fonó*

Az oltszakadati gyülekezet előadásában a fonóház
elevenedik meg, népdalokkal, magyar és szász táncokkal,
Reményik-versekkel (Díszterem)

Muzsikál:
az oltszakadati *Őszirózsa Band*

Díszvendég:
Ft. Adorjáni Dezső Zoltán püspök,
Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház

Az est végén a közönséget *oltszakadati pálinkával*
és a *hanklich* nevű szász lepénykülönlegességgel
látjuk vendégül!

Polgárok Háza

1089 Budapest, Visi Imre u. 6.

Tel.: +36-1/299-8050

polgarokhaza@polgarokhaza.hu

Megközelíthető:

A Baross térről és a Nagyvárad térről 24-es, a
Blaha Lujza térről 28-as és 62-es villamossal,
valamint a Deák térről és Kőbánya felől 9-es
busszal az Orczy térig; a Kálvin térről 83-as
trolibusz a Csobánc utcáig.

Kérjük, **adományával**
(a helyszínen vagy átutalással)
járuljon hozzá

a rendezvény költségeihez!

Ajánlott összeg: **500 Ft**

Bankszámlaszámunk:

10300002-20210799-00003285

(Szövetség a Nemzetért Alapítvány)

www.polgarokhaza.hu

ERDELY szórvány- magyarsága

Hunyad megye 2013. szeptember 20.

Bukovinai
székelyek,
református
magyarok

Magyarlapád 2013. október 25.

Egy
Küküllő
menti
magyar
szórvány-
központ

Nagybánya 2013. november 22.

A
Teleki
Magyar
Ház
és
közösségei

Zselyk 2013. december 13.

Egy
hétvégés
éves falu
a Sajtó
mentén

Várasfenes és Köröstarján 2014. január 31.

Két
magyar
falu a
Fekete-
Körös
völgyében

Barcaság 2014. február 28.

Brassói
magyarok
és
hétfalusi
csángók

Oltozakadát 2014. március 28.

Egy
Szeben
megyei
magyar
szórvány-
közösség

Támogatók:

Médiatámogatóink:

MAGYAR
RÁDIÓ ZRT.

